

Hällämönharjun kovakuoriaiskartoitus 2015

Paahde Life (LIFE13NAT/FI/000099)

Seppo Karjalainen

JOHDANTO JA MENETELMÄT

Kartoitusten tavoite ja tarkoitus

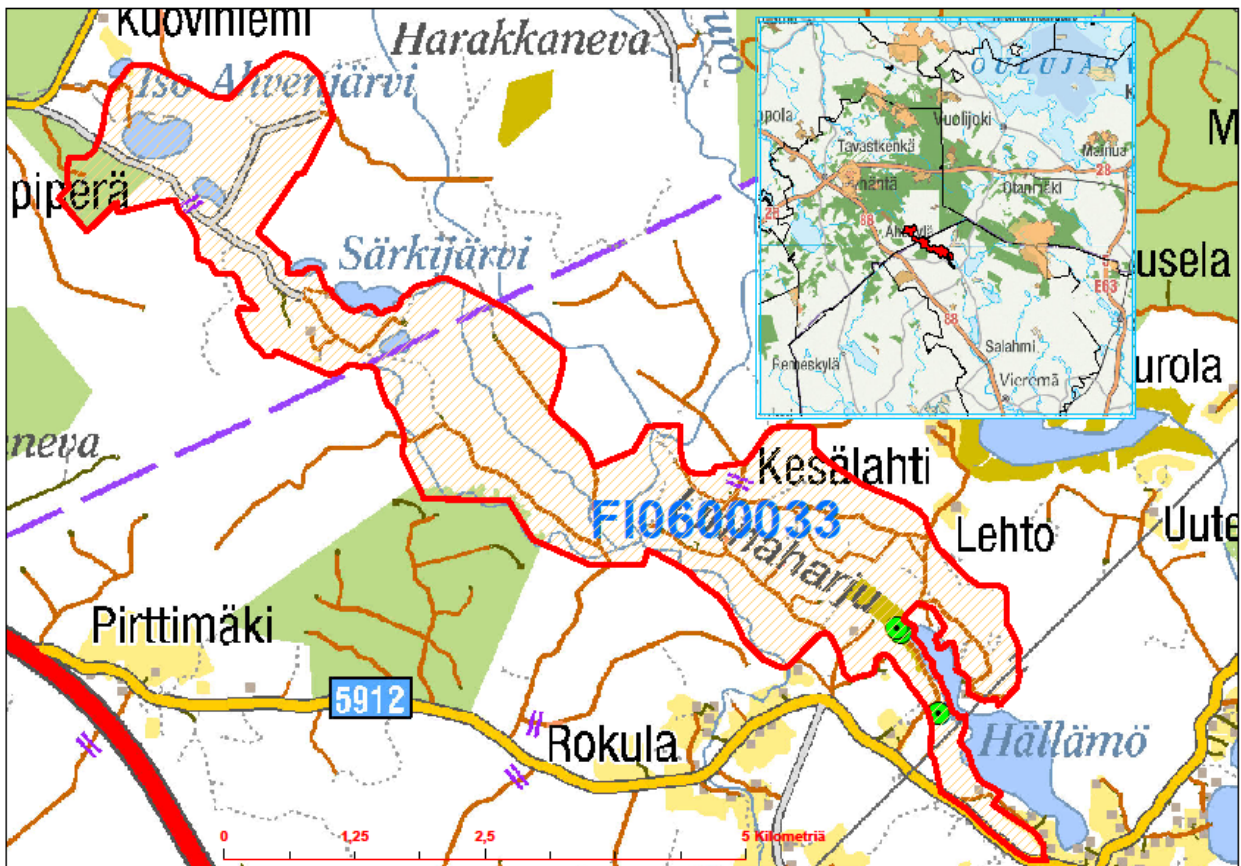
Kartoitukset liittyvät Metsähallituksessa 1.8.2014 alkaneeseen Paahde Life-hankkeeseen. Hankkeessa tehdään ennallistamis- ja luonnonhoitotoita 69 Natura 2000-alueella ympäri Suomea paahteisten ja aikanaan tulen synnyttämien elinympäristöjen ja niitä vaativien lajien hyväksi. Lajistokartoituksilla pyritään saamaan mahdollisimman hyvä kuva hankekohteiden lajistosta, jotta hoitotoimet kyetään suunnittelemaan ja toteuttamaan tarkoituksen mukaisesti.

Kartoituskohteet ja -menetelmät

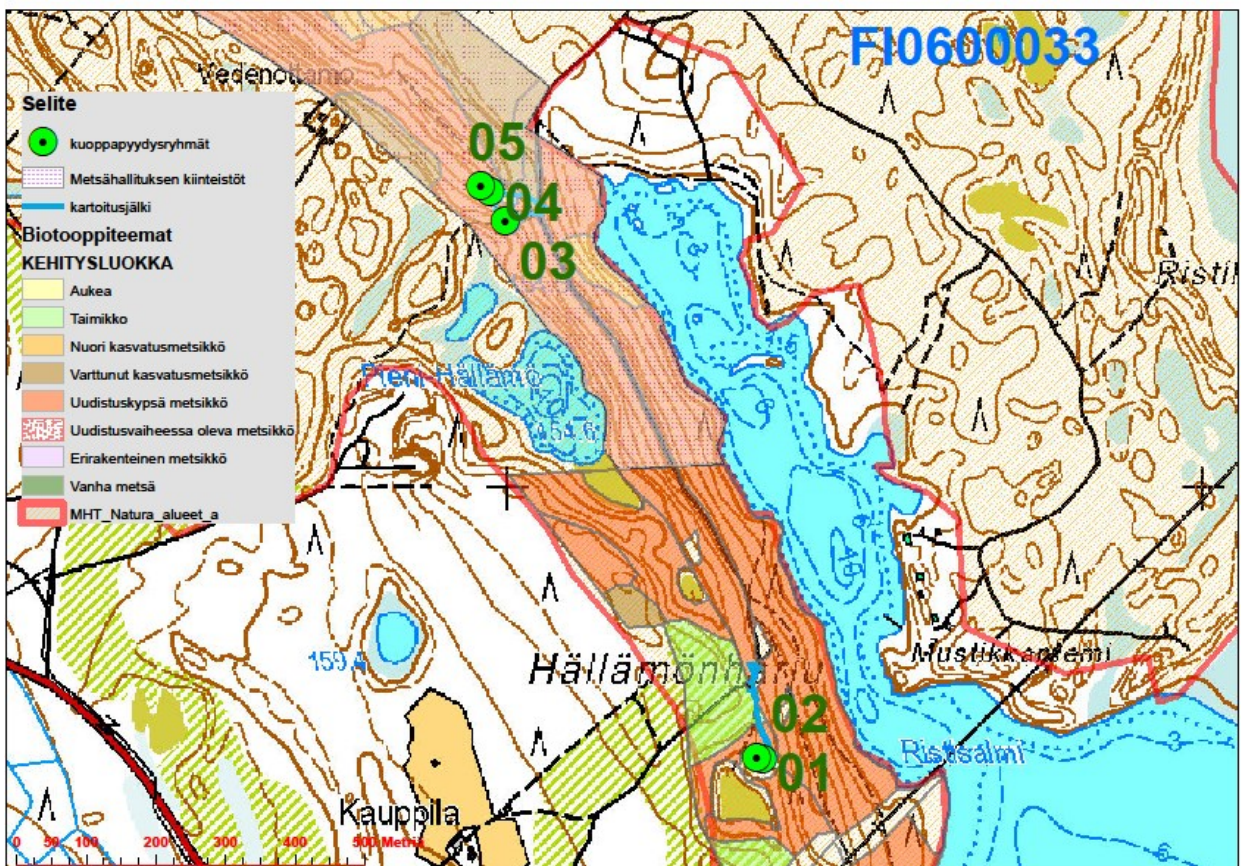
Hällämönharjun kovakuoriaiskartoituksessa keskityttiin vain paahderinteisiin ja kartoitus toteutettiin Hällämönharju-Valkeiskangas-natura-alueella (FI0600033) kasvillisuuden karuudesta johtuen vain kuoppapyödyksiä käyttäen. pyödykset (yht. 25 kpl viidessä ryhmässä) sijoitettiin kahdelle erilliselle ajuruohoa (*Thymus serpyllum*) kasvavalle alueelle Hällämönharjulla. Alueista eteläisempi (kartta 2, kuopparyhmät 1 ja 2) sijaitsee yksityismaalla ja pohjoisempi (kartta 2, kuopparyhmät 3-5) valtion maalla. Kuoppapyödyksinä käytettiin 2,5 dl:n vetoisia läpinäkyviä kertakäyttömukeja joiden ylle sijoitettiin 12 x 12 cm kokoiset, läpinäkyvästä pleksistä tehdyt rautalankajalkojensa varassa seisovat sadevesikatot. Pyödyksissä oli säilöntäaineena vedellä laimennettua propyleeniglykolia ja muutama pisara astianpesuainetta.

Seppo Karjalainen, Maaret Väänänen ja Keijo Mahosenaho asensivat pyödykset maastoon heti lumen sulamisen jälkeen 6.5.2015. Keijo Mahosenaho kävi kokemassa pyödykset kesän aikana noin kuukauden välein. Pyödykset poistettiin 1.9.2015 Keijo Mahosenahon ja Maaret Väänäsen toimesta. Pyödykset olivat maastossa yhtäjaksoisesti 118 vuorokautta. Kertyneen kovakuoriaisaineiston määrätti Seppo Karjalainen.

Aiempiä kovakuoriaisiin liittyviä kartoituksia Hällämönharjulla ei tiedetä aiemmin tehdyn.

kartta 1. Hällämönharjun Natura-alue ja kuoppapyydysten sijainti (vihreät pallot)

Kartta 2. Kuoppapyydydyksien sijainti ja numerointi, kartoitusjälki sekä bio-opportuneisuus

Kuva 1. Habitaattikuva kuoppapyydydysryhmät 1 ja 2

Kuva 2. Habitaattikuva, kuoppapyydydysryhmä 3

Kuva 3. Habitaattikuva, kuoppapyydydysryhmä 4

Kuva 4. Habitaattikuva, kuoppapyydydysryhmä 5

Taulukko 1. Kartoituksessa käytetyt pyydykset, pyyntivuorokausien määrä sekä pyydyksiin kertyneiden kovakuoriaisten yksilömäärät

pyydys	koord/ykj	Alku-pvm	Loppu-pvm	yksittäisiä pyydyksiä	Pyyntivuorokausia	Havainnot	yksilöitä	lajeja	yksilöitä/pyyntivrk/yksittäinen pyydys
PFg-01	7096581:3490535	6.5.2015	1.9.2015	5	118	45	118	29	0,2
PFg-02	7096582:3490527	6.5.2015	1.9.2015	5	118	50	86	27	0,15
PFg-03	7097356:3490165	6.5.2015	1.9.2015	5	118	60	119	32	0,2
PFg-04	7097398:3490143	6.5.2015	1.9.2015	5	118	57	104	33	0,18
PFg-05	7097405:3490130	6.5.2015	1.9.2015	5	118	39	69	20	0,12

TULOKSET

Kartoitusjälki

Kartoitusjäljet (sininen viiva) on esitetty kartassa 2. Kartoitusjälki perustuu lähinnä sopivien kuoppapyydyskohteiden etsintään Maaret Väänäsen etukäteen parhaiksi katsomilla paikoilla.

Lajitieto/lajihavainnot

Hällämönharjun kovakuoriaiskartoituksessa ei löydetty uhanalaisia tai silmälläpidettäviä lajeja. Myöskään ajuruoholla eläviä kovakuoriaislajeja ei löydetty. Faunistisesti mielenkiintoisia lajeja löytyi yksi (*Porcinolus murinus*). Laji kuuluu nuppojen (*Byrrhidae*) heimoon ja elää maassamme hyvin paikoittaisena harjualueilla maaperän karikkeessa sammalilla. lajin kaikki tässä kartoituksessa tehdyt havainnot on lueteltu taulukossa 2.

Kaikkiaan pyydyksistä löytyi 71 kovakuoriaislajia (yht. 237 yksilöä). Lisäksi lajilleen määrittämättömiä yksilöitä (lähinnä toukkia ja aikuisten fragmentteja) löytyi 15 kpl. Kaikki löydettyt lajit on lueteltu taulukossa 3.

Kuoppapyyntiä häiritsi kuopparyhmien 1 ja 2 osalta merkittävästi *Formica cinerea*-kekomuurahaisen runsas esiintyminen kys. alueella. Aggressiivisena tunnettu muurahaislaji ilmeisesti saalisti melko tehokkaasti ympäristöstään muut maassa kävelevät hyönteiset. Toinen ongelma mikä liittyi samaisten kuopparyhmien pyydyksiin, oli hyvin hienojakoinen hiekka joka kulkeutui rinteessä sadevesien mukana pyydyksiin täyttäen kuopat ajoittain hiekalla lähes kokonaan.

Tieteellinen nimistö sekä lajeille annetut frekvenssipisteet perustuvat julkaisuun: Rassi, P., Karjalainen, S., Clayhills, T., Helve, E., Hyvärinen, E., Laurinharju, E., Malmberg, S., Mannerkoski, I., Martikainen, P., Mattila, J., Muona, J., Pentinsaari, M., Rutanen, I., Salokannel, J., Siitonen, J. & Silfverberg, H. 2015: Kovakuoriaisten maakuntaluettelo 2015 [Provincial List of Finnish Coleoptera 2015]. — *Sahlbergia* 21 Supplement 1: 1–164..

HOITO YM. SUOSITUKSET

yksityismaalla sijaitsevien eteläisempien kuopparyhmien (kuopparyhmät 1 ja 2) välittömässä läheisyydessä ei ole tällä hetkellä hoitotarvetta. Kyseinen hiekkakumpare ja sen lounaaseen suuntautuva rinne on tällä hetkellä riittävän avoin eikä ole sanottavammin umpeutumassa lähivuosina. Kuoppapyydyksryhmien 3, 4 ja 5 kohdalla olevaa pienialaista avointa ympäristöä tulisi sen sijaan avartaa ensisijaisesti varjostavaa puustoa (etenkin rinteen sivuilta ja alarinteestä) tuntuvasti poistaen.

Taulukko 2. Kartoituksessa löytyneen faunistisesti mielenkiintoisen lajin havainnot

laji	yks	x/kkj	y/kkj	kohde	kunta	aika	menetelmä	Luokitus	frekv. pistearvo
Porcinolus murinus	1	7096581	3490535	Hällämönharju	Vieremä	6.5.2015 - 28.5.2015	pitfall-group, PFg-01	LC	60
Porcinolus murinus	1	7097398	3490143	Hällämönharju	Vieremä	6.5.2015 - 28.5.2015	pitfall-group, PFg-04	LC	60
Porcinolus murinus	1	7096581	3490535	Hällämönharju	Vieremä	28.5.2015 - 24.6.2015	pitfall-group, PFg-01	LC	60
Porcinolus murinus	1	7097398	3490143	Hällämönharju	Vieremä	28.5.2015 - 24.6.2015	pitfall-group, PFg-04	LC	60
Porcinolus murinus	1	7096581	3490535	Hällämönharju	Vieremä	24.6.2015 - 20.7.2015	pitfall-group, PFg-01	LC	60
Porcinolus murinus	1	7096582	3490527	Hällämönharju	Vieremä	24.6.2015 - 20.7.2015	pitfall-group, PFg-02	LC	60
Porcinolus murinus	2	7096581	3490535	Hällämönharju	Vieremä	20.7.2015 - 11.8.2015	pitfall-group, PFg-01	LC	60
Porcinolus murinus	1	7096582	3490527	Hällämönharju	Vieremä	20.7.2015 - 11.8.2015	pitfall-group, PFg-02	LC	60
Porcinolus murinus	2	7096581	3490535	Hällämönharju	Vieremä	11.8.2015 - 1.9.2015	pitfall-group, PFg-01	LC	60
Porcinolus murinus	1	7096582	3490527	Hällämönharju	Vieremä	11.8.2015 - 1.9.2015	pitfall-group, PFg-02	LC	60

Taulukko 3. Kartoituksessa löytyneet kovakuorieläimet

heimo	laji	piste-arvo	IUCN	Yht lkm.	PFg-01	PFg-02	PFg-03	PFg-04	PFg-05
	Adephaga sp.			2		2			
Carabidae	Notiophilus palustris	4	LC	1			1		
Carabidae	Carabus sp.			1			1		
Carabidae	Carabus cancellatus	6	LC	1			1		
Carabidae	Pterostichus crenatus	15	LC	1	1				
Carabidae	Pterostichus oblongopunctatus	2	LC	2	1		1		
Carabidae	Pterostichus strenuus	2	LC	1			1		

Carabidae	<i>Calathus micropterus</i>	1	LC	1				1	
Carabidae	<i>Synuchus vivalis</i>	10	LC	4	1	1		1	1
Carabidae	<i>Harpalus solitarius</i>	10	LC	3			2		1
Carabidae	<i>Harpalus latus</i>	2	LC	2		1	1		
Carabidae	<i>Harpalus laevipes</i>	2	LC	1			1		
Carabidae	<i>Syntomus truncatellus</i>	4	LC	5			3	2	
Leiodidae	<i>Leiodes silesiaca</i>	10	LC	3			1	2	
Leiodidae	<i>Leiodes obesa</i>	1	LC	7		1	2	3	1
Leiodidae	<i>Agathidium atrum</i>	2	LC	2			1	1	
Leiodidae	<i>Agathidium laevigatum</i>	2	LC	12	1	1	2	4	4
Leiodidae	<i>Sciodrepoides watsoni</i>	2	LC	2	1	1			
Leiodidae	<i>Sciodrepoides fumatus</i>	2	LC	1	1				
Silphidae	<i>Nicrophorus vespilloides</i>	1	LC	1	1				
Staphylinidae	<i>Staphylinidae sp.</i>			1				1	
Staphylinidae	<i>Bryaxis puncticollis</i>	4	LC	3	1			2	
Staphylinidae	<i>Pselaphus heisei</i>	4	LC	13	1	1	4	3	4
Staphylinidae	<i>Ischnosoma sp.</i>			1		1			
Staphylinidae	<i>Ischnosoma longicorne</i>	2	LC	1	1				
Staphylinidae	<i>Ischnosoma splendidum</i>	1	LC	2					2
Staphylinidae	<i>Parabolitobius formosus</i>	15	LC	2			2		
Staphylinidae	<i>Sepedophilus immaculatus</i>	15	LC	9	1	2	2	1	3
Staphylinidae	<i>Tachyporus sp.</i>			6	1	2		3	
Staphylinidae	<i>Tachyporus obscurellus</i>	4	LC	1			1		
Staphylinidae	<i>Tachyporus scitulus</i>	15	LC	2		1		1	
Staphylinidae	<i>Tachyporus corpulentus</i>	20	LC	6	4	1		1	
Staphylinidae	<i>Oxypoda soror</i>	4	LC	1	1				
Staphylinidae	<i>Atheta sp.</i>			1	1				
Staphylinidae	<i>Atheta subtilis</i>	1	LC	2				2	
Staphylinidae	<i>Atheta scapularis</i>	15	LC	1			1		
Staphylinidae	<i>Atheta gagatina</i>	4	LC	2	1			1	
Staphylinidae	<i>Atheta boleticola</i>	4	LC	1				1	
Staphylinidae	<i>Atheta nigrifulva</i>	4	LC	3		1			2
Staphylinidae	<i>Amischa analis</i>	2	LC	3		2	1		
Staphylinidae	<i>Drusilla canaliculata</i>	1	LC	10			5	1	4
Staphylinidae	<i>Lomechusa emarginata</i>	10	LC	1			1		
Staphylinidae	<i>Holobus flavicornis</i>	10	LC	6	1	4		1	
Staphylinidae	<i>Stenus clavicornis</i>	1	LC	11	1	1	3	4	2
Staphylinidae	<i>Stenus geniculatus</i>	6	LC	2				1	1
Staphylinidae	<i>Lathrobium brunnipes</i>	1	LC	1				1	
Staphylinidae	<i>Lathrobium longulum</i>	2	LC	1		1			
Staphylinidae	<i>Ochtheophilum fracticorne</i>	4	LC	7		2	3	1	1
Staphylinidae	<i>Xantholinus linearis</i>	4	LC	4	2	2			
Staphylinidae	<i>Xantholinus tricolor</i>	2	LC	8	1		2	2	3
Staphylinidae	<i>Xantholinus laevigatus</i>	6	LC	1				1	
Staphylinidae	<i>Othius subuliformis</i>	2	LC	3				2	1
Staphylinidae	<i>Platydracus fulvipes</i>	15	LC	3		1	2		
Staphylinidae	<i>Quedius molochinus</i>	2	LC	5			2	2	1
Scarabaeidae	<i>Serica brunnea</i>	4	LC	4			1	1	2

Scarabaeidae	Protaetia cuprea	1	LC	10	2	4	2	2	
Byrrhidae	Byrrhus fasciatus	1	LC	3	1		2		
Byrrhidae	Porcinolus murinus	60	LC	10	5	3		2	
Elateridae	Athous subfuscus	1	LC	3	1	2			
Elateridae	Prosternon tessellatum	2	LC	1					1
Elateridae	Paraphotistus impressus	2	LC	2	1			1	
Elateridae	Eanus costalis	2	LC	2	1	1			
Elateridae	Sericus brunneus	1	LC	1	1				
Elateridae	Dalopius marginatus	4	LC	1			1		
Elateridae	Melanotus castanipes	6	LC	1		1			
Lampyridae	Lampyris noctiluca	4	LC	3	2		1		
Cantharidae	Cantharidae sp.			2			1		1
Coccinellidae	Nephus redtenbacheri	4	LC	1				1	
Coccinellidae	Myrrha octodecimguttata	4	LC	1		1			
Chrysomelidae	Plateumaris sp.			1		1			
Chrysomelidae	Chaetocnema hortensis	4	LC	3	2	1			
Curculionidae	Otiorhynchus nodosus	2	LC	1				1	
Curculionidae	Brachyderes incanus	6	LC	1					1
Curculionidae	Strophosoma capitatum	2	LC	16	4	5	4	1	2
Curculionidae	Rhyncolus ater	1	LC	1					1
Curculionidae	Hylobius abietis	1	LC	2				2	
Curculionidae	Rhinoncus castor	1	LC	3	1	1	1		
Curculionidae	Hylastes brunneus	1	LC	1		1			